

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

13 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Boico Victor și Plămădeală Ghenadie,

a judecat fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei și de către avocatul Guzun Gheorghe în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Moraru Ion XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 25.06.2015 – 22.09.2016;
Instanța de apel: 25.10.2016 – 21.11.2018;
Instanța de recurs: 08.02.2019 – 07.05.2019;
Instanța de apel: 28.05.2019 – 10.11.2021;
Instanța de recurs: 23.02.2022 – 13.12.2022.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru din 22 septembrie 2016, Moraru Ion învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal, a fost achitat pe motiv că, faptele acestuia nu întrunesc elementele infracțiunilor incriminate.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a reținut că, de către organul de urmărire penală, Moraru Ion este învinuit precum că, în perioada de timp februarie 2014 – martie 2015, a pretins și a primit bani în cuantum de 10 000 euro pentru a influența persoanele publice din cadrul Procuraturii Cimișlia și a Judecătoriei Cimișlia în vederea obținerii unei soluții pozitive pe cauza penală în privința lui Bălănescu Irina, în următoarele circumstanțe:

În martie 2014, Moraru Ion, aflându-se în biroul său de serviciu din mun. Chișinău, str. XXXXX, susținând că personal, cât și prin intermediul soției sale, Moraru Maria, care exercită funcția de judecător, poate influența persoanele publice din cadrul Procuraturii Cimișlia și a Judecătoriei Cimișlia, în vederea clasării urmăririi penale și a procedurii de căutare în privința lui Bălănescu Irina, a pretins de la Bălănescu Ion bani în sumă de 11 000 euro achitate în tranșe a câte 5 000 euro, ulterior 6 000 euro, care conform ratei de schimb valutar a BNM din 01 martie 2014 constituiau 211 200 lei.

Ulterior, Moraru Ion a primit mijloacele bănești respective în vederea influențării persoanelor publice din cadrul Procuraturii Cimișlia în vederea obținerii unei soluții favorabile pe caz.

La fel, Moraru Ion, în perioada de timp februarie 2015 - martie 2015, a pretins și a primit bani în cuantum de 10 000 euro pentru a influența persoanele publice din cadrul Procuraturii Cimișlia și a Judecătoriei Cimișlia în vederea obținerii unei soluții pozitive pe cauza penală în privința lui Bălănescu Irina, în următoarele circumstanțe:

Pe 03 martie 2015 Moraru Ion, aflându-se în biroul său de serviciu din mun. Chișinău, XXXXX susținând că, personal cât și prin intermediul soției sale, Moraru Maria, care exercită funcția de judecător, poate influența persoanele publice din cadrul Procuraturii Cimișlia și a Judecătoriei Cimișlia, în vederea clasării urmăririi penale și a procedurii de căutare în privința lui Bălănescu Irina, a pretins de la Bălănescu Ion, bani în sumă de 10 000 euro care conform ratei de schimb valutar a BNM din 03 martie 2015 constituiau 200 500 lei.

Pe 24 martie 2015 în continuarea intențiilor sale criminale, Moraru Ion aflându-se în biroul său de serviciu din mun. Chișinău str. XXXXX, a primit mijloace bănești în cuantum de 10 000 euro în vederea realizării influenței promise anterior, iar în vederea camuflării intențiilor sale criminale și acordării unui aspect legal a acțiunilor sale, lui Bălănescu Ion, i-a înmănat un presupus contract de asistenta juridică fără a-i elibera o copie și fără a-i elibera un bon de plată din chitanțiere, acțiuni care se execută imediat, fapt care atestă suplimentar fictivitatea acestor acțiuni.

Acțiunile inculpatului, de către organul de urmărire penală au fost calificate conform art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal– *pretinderea și primirea banilor, pentru sine și alte persoane, susținând că are influență asupra unor persoane publice sau cu funcție de demnitate publică pentru a îndeplini o acțiune ce intră în exercitarea atribuțiilor acestuia, cu primirea de bunuri în proporții deosebit de mari.*

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art.42 alin.(2), 326 alin.(3) lit. a) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de 5 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului a invocat că, încă de la începutul examinării cauzei penale instanța incorect a dispus examinarea cauzei în ședință închisă prin încheiere protocolară, deși examinarea cauzei penale în ședință închisă se dispune doar printr-o încheiere motivată și argumentată în conformitate cu art.18 Cod de procedură penală.

La fel, în sentința de achitare s-a rupt din context diferite frânturi de frază, care au permis de a aprecia critic argumentele acuzării, pe care acesta le izolează de probatoriul prezentat în vederea diminuării efectului probant al vinovăției inculpatului.

Analizând sentința în coraport cu materialele cauzei penale și a probelor administrate în cadrul cercetării judecătorești, a constatat că în cadrul urmăririi penale, cât și în instanța de judecată, martorii au confirmat faptul că inculpatul a pretins mijloacele bănești, pretinzând că are influență asupra persoanelor publice din cadrul Procuraturii Cimișlia și Judecătoriei Cimișlia.

Totodată, pentru a nu se deconspira, acesta mereu când făcea referire la persoanele publice din cadrul Judecătoriei, Procuraturii, Curții de Apel, îi denumea etapa I, II, III.

La fel, instanța de fond, a neglijat faptul că, în cadrul audierii inculpatului în ședința de judecată, ultimul nu a putut comunica instanței dacă primul dosar pe care l-a avut fiica lui Bălănescu Ion (însăși esența dosarului) este în corelație cu al doilea dosar penal, ceea ce atestă faptul că inculpatul nu cunoștea speța ca esență.

Instanța eronat a invocat că, Bălănescu Ion recent a aflat că Moraru Maria activează la Curtea de Apel Chișinău. Martorul a comunicat că el cunoștea cu certitudine

că aceasta activează în calitate de judecător, doar că nu cunoștea în ce instanță, de la inculpat aflând că activează la Curtea de Apel Chișinău.

A mai considerat procurorul precum că, probele administrate la urmărirea penală, cât și cele administrate la faza cercetării judecătorești au stabilit că inculpatul a comis infracțiunea de trafic de influență, chiar dacă în mod neîntemeiat toate argumentele acuzării au fost apreciate critic de către instanță.

Mai mult, inculpatul, în exercitarea atribuțiilor de avocat, nu cunoștea dacă al doilea dosar penal era distinct de primul sau era doar același proces penal asupra căruia a fost dispusă reluarea urmăririi penale, ceea ce indică la un dubiu rezonabil asupra faptului dacă într-adevăr de inculpat au fost prestate careva servicii juridice.

La fel, el nu cunoștea speța asupra căreia a invocat că a efectuat numeroase acțiuni, nu a putut comunica câte acțiuni a efectuat personal în interesul lui Bălănescu Irina sau la care din ele a asistat, practic pentru prestația juridică de o calitate dubioasă inculpatul a solicitat un onorariu de 20 000 euro.

De asemenea, din probatoriul administrat cu certitudine se probează faptul pretinderii de mijloace bănești pentru influențarea persoanelor publice atât din cadrul Procuraturii, cât și din cadrul Judecătoriei Cimișlia.

Astfel, nu există circumstanțe care ar pune la îndoială declarațiile martorilor, deoarece însăși inculpatul nu neagă existența relațiilor între aceștia și evenimentele petrecute, ci doar a scopului primirii mijloacelor bănești.

3.1. Avocatul Guzun Gheorghe în interesele inculpatului Moraru Ion, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, constatarea încălcărilor procesuale, recunoașterea nulității actelor procesuale și neadmiterea lor ca probe, cu menținerea sentinței.

În motivarea cererii de apel, avocatul a indicat că, în baza ordonanțelor procurorilor, care contravin legislației în vigoare, ofițerul de investigații XXXXX, fiind în deja în calitate de ofițer de urmărire penală, la 4 martie 2015, 11 martie 2015, 17 martie 2015, 24 martie 2015, 25 martie 2015, prin procesele-verbale a consemnat măsuri speciale de investigații și anume, efectuarea interceptării și înregistrării comunicărilor și a imaginilor, iar la 07 aprilie 2015 a examinat documentele dosarului penal nr.XXX, întocmind un proces-verbal (f.d.111-112).

A menționat apărarea că, Codul de procedură penală nu a investit procurorul cu competență de a atribui ofițerilor de investigații statut de ofițer de urmărire penală.

Atribuțiile procurorului în cadrul urmăririi penale sunt limitativ enumerate în art.52 Cod de procedură penală, însă procurorul nu dispune de dreptul de a atribui statut de ofițer de urmărire penală altor ofițeri care nu dețin acest statut.

Astfel, atribuirea, prin ordonanțele procurorilor, ofițerilor de investigații atribuții de ofițer de urmărire penală este ilegală și contravine nu numai actelor legislative analizate, dar și doctrinei dreptului procesual penal, or, nu poate avea în cadrul unui proces penal aceeași persoană și statut de ofițer de urmărire penală și statut de ofițer de investigații.

A mai stipulat apărarea că, instanța nu a etalat în sentință, dar a făcut referire la argumentele acestuia privind ilegalitatea ordonanțelor și a proceselor-verbale privind consemnarea măsurilor speciale de investigație, motivând prin faptul că, în cazul în care acesta a avut careva dubii privind ilegalitatea lor, urma să se adreseze în baza prevederilor art.art.298-299¹ Cod de procedură penală cu o plângere, argumente ce sunt neîntemeiate, deoarece acces la aceste acte procedurale contestate, în timpul efectuării urmăririi penale, apărătorul cât și inculpatul, nu au avut.

Mai mult, acțiunile procesuale ce țin de efectuarea măsurilor speciale de investigație s-au petrecut fără participarea apărătorului și a inculpatului, iar despre efectuarea acestor măsuri speciale de investigații și cu actele procedurale contestate

apărătorul și inculpatul au luat cunoștință numai la finele urmăririi penale, în procesul aducerii lor la cunoștință a materialelor cauzei penale.

Prin urmare, apărătorul și inculpatul au avut posibilitatea reală de a înainta demersul privind recunoașterea nulității actelor procesuale și neadmiterea lor ca probe numai în ședința de judecată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 noiembrie 2018, apelul declarat de avocatul Guzun Gheorghe în numele inculpatului, a fost respins ca fiind nefondat, iar apelul procurorului a fost admis, s-a casat sentința și s-a pronunțat o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Moraru Ion XXXXX a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.art.42 alin.(2), 326 alin.(3) lit. a) Cod penal, și în baza acestei legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 4 ani închisoare.

În baza art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii s-a suspendat condiționat pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, instanța de fond eronat, contradictoriu și nemotivat a expus soluția achitării inculpatului.

Deși în partea dispozitivă a sentinței este indicat temeiul de achitare și anume că, fapta inculpatului *nu întrunește elementele infracțiunii*, în partea descriptivă a sentinței, instanța de apel a concluzionat, conform art.390 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, existența unui alt temei de achitare, și anume că - *nu s-a constatat existența infracțiunii*.

Prin urmare, menționarea concomitentă a două temeuri de achitare care se exclud reciproc una pe alta, în aceeași hotărâre judecătorească, este o eroare de procedură.

Mai mult, în cadrul judecării cauzei penale instanța de fond nu a verificat multilateral și obiectiv toate împrejurările de fapt și de drept ale cauzei, în raport cu probele anexate la dosar, iar concluzia instanței este eronată și contravine cumulului de probe anexate la materialele cauzei penale.

Cu referire la apelul declarat de avocatul Guzun Gheorghe în numele inculpatului, instanța de apel a menționat că, verificarea legalității acțiunilor colaboratorilor Procuraturii Anticorupție în cadrul percheziției și efectuării acțiunilor procedurale pe caz nu au fost invocate pe parcursul urmăririi penale și la finele ei, partea apărării nefolosindu-se de acest drept procedural.

Deci, invocarea respectivelor ilegalități nu aduce careva atingeri soluției adoptate în speță de instanța de apel, atâta timp cât printr-o hotărâre legală nu este demonstrată temeinicia acestor acuzații.

Astfel, deoarece nu a fost ridicat în termenul prevăzut de lege nulitatea actelor procedurale, presupuse a fi viciate juridic, adică la finisarea urmăririi penale, se consideră pierdut dreptul de contestare a acestor acte ulterior, în legătură cu ce, apelul declarat de avocat în această latură este nefondat.

5. **Procurorul**, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură a declarat recurs, considerând că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel, doar în partea aplicării art.90 Cod penal, cu condamnarea inculpatului la pedeapsa închisorii de 4 cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Autorul recursului ordinar susține că, instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele complet și obiectiv, probele au fost apreciate în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei și utilității lor, însă greșit și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținând o poziție eronată în ce privește aplicarea față de inculpat a dispoziției art.90 Cod penal.

Astfel, procurorul consideră că, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal și anume - suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de

pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

S-a constatat că, la stabilirea pedepsei în privința inculpatului, instanța nu a ținut cont anume de scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art.61, 75 Cod penal, nu a luat în seamă circumstanțele reale ale cauzei, care fiind analizate per ansamblu, nu permit stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării.

Astfel, conchide procurorul că, modalitatea de executare, dar și cuantumul pedepsei stabilite inculpatului, nu este în acord cu principiul proporționalității, având în vedere fapta comisă și urmările produse.

Instanța de apel nu a reținut careva circumstanțe atenuante prevăzute de art.76 Cod penal, însă de către procuror a fost prezentată informație despre faptul că, în privința inculpatului a fost pornită urmărirea penală pentru comiterea mai multor infracțiuni, inclusiv infracțiuni de trafic de influență, în baza art.326 alin.(2) lit. b) Cod penal, ultimul fiind pus sub învinuire.

Din informația prezentată s-a conchis că, inculpatul a continuat să comită infracțiuni de trafic de influență și în perioada când cauza penală în privința sa se judeca în instanța de fond, apoi și ulterior - când cauza penală se judeca în Curtea de Apel Bălți.

5.1. Avocatul Guzun Gheorghe în numele inculpatului, a declarat recurs în temeiul art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12) Cod de procedură, prin care a solicitat casarea totală a deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței de achitare în privința inculpatului.

Consideră avocatul că, nici o acțiune procesuală efectuată atât în cadrul urmăririi penale, cât și la etapa judecării cauzei de către instanțele de fond, nu confirmă vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal.

Susține că, unica așa numită probă, cu care speculează în decizie instanța de apel, sunt depozițiile contradictorii ale persoanei cointeresate în acest proces penal și anume - a martorului Bălănescu, care în instanța de apel a declarat că, anterior a lucrat împreună cu Moraru Ion și cunoștea despre faptul că soția acestuia este judecător. În ziua transmiterii banilor, a semnat un înscris la inculpat, precum că acolo este indicată suma de bani pe care i-a transmis-o, iar despre faptul că inculpatul personal sau prin intermediul soției sale, intenționa să influențeze careva persoane publice din cadrul procuraturii sau a judecătoriei, pentru încetarea cauzei penale în privința fiicei sale, nimic nu a declarat.

La capitolul încălcărilor admise de către organul de urmărire penală în baza art.254 Cod de procedură penală, recurentul a menționat că, la 24 martie 2015, în biroul de serviciu a inculpatului s-a efectuat o percheziție, de unde procurorul și colaboratorii Centrului Național Anticorupție au ridicat numai banii primiți de către inculpat, iar contractul semnat cu Bălănescu de acordare a asistenței juridice, cât și bonul de plată, îndeplinit parțial de către inculpat, au refuzat să le ridice și să le atașeze la cauza penală.

Prin urmare, a opinat avocatul că, condamnarea inculpatului de către instanța de apel, după achitarea lui de către prima instanță, fără a se administra probe noi care să răstoarne probatoriul examinat în prima instanță, contravine legislației și practicii CtEDO (Hotărârea CtEDO din 16 septembrie 2014 în cauza *Mischie vs. România*).

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 07 mai 2019, apelurile procurorului și avocatului Guzun Gheorghe în numele inculpatului au fost admise și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel.

6.1. În motivarea deciziei, instanța de recurs a menționat că, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre prin care constată vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii imputate, bazându-se exclusiv pe actele și lucrările primei instanțe, în temeiul cărora s-a dispus achitarea acestuia.

Nu s-a contestat faptul că, era de competența instanței de apel să aprecieze probatoriul din dosar, cu toate acestea, a considerat inadmisibil faptul că inculpatul a fost declarat vinovat de comiterea infracțiunii de trafic de influență pe baza aceluiași probe

care au făcut ca prima instanță să se îndoiască de temeinicia acuzațiilor incriminate acestuia prin rechizitoriu.

Mai mult, rejudecând cauza, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpatului, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să prezinte raționamentele forte care au stat la baza răsturnării soluției de achitare.

Totodată, rejudecând cauza după regulile primei instanțe, instanța de apel a depășit limitele învinuirii imputate inculpatului prin rechizitoriu, condamându-l pe acesta în baza art.42 alin.(2), 326 alin.(3) lit. a) Cod penal la 4 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

Așadar, partea acuzării a conchis că, acțiunile inculpatului se subscriu infracțiunii de trafic de influență prevăzute de art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal, ceea ce denotă că, instanțele conducându-se de dispoziția art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, urmau să judece cauza numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate acesteia în rechizitoriu. Aceiași normă procesual-penală mai prevede că, modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare.

Pe lângă erorile de drept enumerate supra, instanța de recurs a mai reținut că, instanța de apel nu a dat un răspuns întemeiat la argumentele enumerate de apărător în cererea de apel a acestuia, focusându-se preponderent asupra alegațiilor expuse de procuror, ceea ce în esență echivalează cu nerezolvarea fondului apelului declarat.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2021, apelul declarat de avocatul Guzun Gheorghe în numele inculpatului, se respinge ca fiind nefondat, iar apelul procurorului împotriva sentinței a fost admis, s-a casat sentința, și s-a pronunțat o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Moraru Ion XXXXX a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal, și în baza acestei legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 3 ani închisoare.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii s-a suspendat condiționat pe o perioadă de probațiune de 1 an.

7.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că, în urma evaluării integrale a probelor prezentate a concluzionat că, nu există dubii rezonabile în ceea ce privește vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal și atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul ședinței de judecată au fost acumulate probe veridice suficiente care demonstrează comiterea de către Moraru Ion a infracțiunii incriminate lui.

Faptul pretinderii și primirii de către Moraru Ion a sumei de 10 000 euro de la Bălănescu Ion în vederea realizării influenței promise anterior s-a confirmat prin probele cercetate și verificate, fiind consemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată și reținute în conținutul prezentei decizii.

La fel, instanța de apel a menționat că, nu există circumstanțe care ar pune la dubiu declarațiile martorilor, deoarece însăși inculpatul nu neagă existența relațiilor între aceștia și a evenimentelor petrecute, neagă doar scopul primirii banilor.

În schimb, declarațiile depuse de inculpat privind nerecunoașterea vinovăției, vin în contradicție cu probele cercetate pe caz, urmând a fi apreciate drept o încercare de a evita răspunderea penală și respectiv pedeapsa penală.

Într-o altă ordine de idei, s-a conchis că, din moment ce atât inculpatul, cât și avocatul lui, considerându-se afectați într-un drept prevăzut de lege, la finisarea urmăririi

penale și luarea de cunoștință cu materialele cauzei nu au avut nici o obiecție, prezumându-se că au acceptat situația dată, această chestiune nici nu s-a putut fi pusă în discuție, respingându-se în latura dată argumentele.

La fel, nu sunt acceptate argumentele avocatului privind analogia cazului din speță cu Hotărârea CEDO din 16 septembrie 2014 *Mischie împotriva României*, precum că statul a fost condamnat pentru faptul că, după emiterea unei hotărâri de achitare a inculpatului de către prima instanță, instanța superioară fără a administra careva probe noi, fără a răsturna probatoriul, a emis o sentință de condamnare. Or, cauza CEDO menționată nu are tangență cu prezenta cauză penală în privința inculpatului Moraru Ion.

În lumina celor expuse, acțiunile inculpatului Moraru Ion pe deplin se încadrează în prevederile art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal, fiind integral combătută poziția apărării privitor la nevinovăția lui Moraru Ion, fiind combătute și concluziile instanței de fond, precum că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii ei imputate, or, prin probele cercetate și analizate pe parcursul procesului penal s-a stabilit fapta infracțională, de comiterea căreia se face vinovat Moraru Ion.

8. Procurorul, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a declarat recurs, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Moraru Ion să fie recunoscut vinovat și condamnat conform art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal și în baza acestei norme, să-i fie stabilită o pedeapsă de 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei închisorii în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea recursului, procurorul indică precum că, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel nu a respectat criteriile generale de individualizare a pedepsei, fapt ce a condus la stabilirea lui Moraru Ion a unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării închisorii, care ar indica la ineficiența legii penale în raport cu restabilirea echității și rezonanței sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, ceea ce ar conduce, în final, la neatingerea scopului pedepsei penale.

Or, Moraru Ion nu și-a recunoscut vina pe tot parcursul procesului penal, a comis o infracțiune din categoria celor grave, cu intenție, nu s-a căit de cele comise, instanța de apel nu a ținut cont de caracterul social periculos al faptei comise de inculpat dar, infracțiunea comisă de către ultimul este net superioară pedepsei aplicate și instanța de judecată creează un precedent judiciar neobiectiv privind condamnarea persoanelor pentru săvârșirea infracțiunilor de acest gen.

Consideră procurorul că, erorile date pot fi corectate de instanța de recurs cu excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal.

Astfel, consideră acuzarea că, instanța de apel nu a clarificat obiectiv circumstanțele cauzei examinate, adoptând o decizie ilegală în această latură.

Prin urmare, procurorul consideră că, o asemenea decizie a instanței de apel nu poate fi menținută și urmează a fi casată parțial, pe motivele și temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală în partea numirii pedepsei.

8.1. Avocatul Guzun Gheorghe în numele inculpatului, a declarat recurs, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea totală a deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței și totodată, constatarea încălcărilor procesuale comise de către organul de urmărire penală, recunoașterea nulității actelor procesuale și neadmiterea lor ca probe.

Consideră avocatul că, prin decizia sa, instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii și faptei săvârșite i-a fost dată o încadrare juridică greșită.

În opinia apărării, concluzia instanței de apel este greșită, deoarece din discuțiile purtate cu martorii audiați, nu se relevă faptul că Moraru Ion estorca bani de la clientul său, pentru a influența persoane publice din cadrul procuraturii și judecătoriei.

Stenogramele discuțiilor inculpatului cu martorii Bălănescu și Urecheanu, instanța de judecată nu le-a analizat și nu le-a apreciat juridic, fiind acceptate fără a fi examinate.

De asemenea, instanța de apel nu a reținut faptul că, din declarațiile depuse de către inculpat și martorul Bălănescu, în ambele instanțe, s-a relevat faptul că, nu s-a reușit până la urmă întocmirea bonului de plată, deoarece îndată după înmânarea banilor, în biroul avocatului au descins colaboratorii Centrului Național Anticorupție, fapt confirmat și prin examinarea, în instanța de apel a bonului de plată, de unde se vede că nu este îndeplinită acțiunea până la sfârșit.

Prin urmare, depozițiile martorului Bălănescu Ion nu coroborează cu nici o altă probă și nici cu stenogramele convorbirilor audio, ce ar dovedi vinovăția lui Moraru Ion în comiterea infracțiunii încriminate.

Într-o altă ordine de idei, atribuțiile procurorului în cadrul urmăririi penale sunt limitativ enumerate în art.52 Cod de procedură penală, însă așa drept de a atribui statut de ofițer de urmărire penală altor ofițeri care nu dețin acest statut, procurorului nu îi este dat.

Atribuirea, prin ordonanțele procurorilor, ofițerilor de investigații atribuții de ofițer de urmărire penală este ilegală și contravine nu numai actelor legislative analizate, dar și doctrinei dreptului procesual penal, or, nu poate avea în cadrul unui proces penal aceiași persoană și statut de ofițer de urmărire penală și statut de ofițer de investigații.

La fel, în cadrul ședinței preliminare au fost înaintate demersuri de declarare a nulității mai multor acte întocmite la faza de urmărire penală, instanța de judecată fiind obligată de a examina demersul apărătorului în conformitate cu art.251 alin.(2), (3), (4) Cod de procedură penală. Prin decizia instanței de apel, au fost respinse aceste demersuri, fiind emisă o decizie nefondată și în această parte.

9. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit concluzionează că, recursul ordinar declarat de avocatul Guzun Gheorghe, în numele inculpatului urmează a fi respins, ca inadmisibil, iar recursul ordinar declarat de procuror urmează a fi admis, din următoarele considerente.

9.1. Cu referire la recursul ordinar declarat de avocatul Guzun Gheorghe, în numele inculpatului.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, în cazul în care se constată că recursul nu este întemeiat legal (este nefondat).

Potrivit recursului declarat de partea apărării se semnalează temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală care stabilesc că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când 6) instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, 8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii; 12) când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Analizând argumentele invocate de partea apărării, Colegiul penal lărgit le consideră ca fiind neîntemeiate și lipsite de argumentare juridică, deoarece, la judecarea apelului, instanța a respectat prevederile art.414 Cod de procedură penală, în mod întemeiat a ajuns la concluzia corectitudinii încadrării juridice a acțiunilor inculpatului, corect concluzionând că, în faptele comise sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal, motivându-și temeinic soluția în acest sens, soluție pe care instanța de recurs o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară, fapt demonstrat prin totalitatea de probe analizate în cadrul ședințelor de judecată, a martorilor audiați, a raportului de expertiză și a corpurilor delictate analizate de către instanța de fond.

La acest capitol, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, în coraport cu motivele invocate de recurent, instanța de apel s-a expus argumentat și motivat, bazându-și just soluția din decizie, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO.

Prin urmare, temeuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale pe aspectele relevante contestate și în prezentul recurs, nu se identifică, or instanța de apel s-a expus în decizia sa, detaliat și argumentat asupra chestiunilor esențiale invocate de recurent, iar motivarea din decizia acesteia, în virtutea corectitudinii ei și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs ordinar o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Prin urmare, soluția instanței de apel este pe deplin conformă circumstanțelor de fapt și de drept stabilite, precum și practicii judiciare constante.

În continuare, Colegiul penal lărgit menționează că, sub aspectul situației de „neîntrunire a elementelor infracțiunii”, se înțeleg acele cazuri când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acestuia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura causală dintre acestea).

Referitor la eroarea de drept prevăzută de art.427 alin.(1) pct. 12) Cod de procedură penală, potrivit căreia faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, Colegiul penal lărgit constată că, alegațiile recurentului în această parte sunt vădit neîntemeiate, or, instanța de apel: 1) nu a reîncadrat acțiunile inculpatului în baza unui alt articol, decât cel incriminat; 2) nu a depășit limitele învinuirii înaintate în privința inculpatului *Moraru Ion*; 3) argumentele invocate în recursul apărătorului sunt doar formale, acest recurs fiind axat în exclusivitate pe prevederile art.427 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală (*nu sunt întrunite elementele infracțiunii ...*), care vin în contradicție cu invocarea erorii de drept prevăzute la pct. 12) din același articol (*faptei săvârșite i sa dat o încadrare juridică greșită*). Astfel, în prima situație sem se consideră că inculpatul necesită a fi achitat și în a doua – că fapta infracțională este totuși comisă, însă este doar *greșit încadrată juridic*.

Cu referire la constatarea încălcărilor procesuale comise de către organul de urmărire penală, recunoașterea nulității actelor procesuale și neadmiterea lor ca probe, invocate de avocatul inculpatului în recursul său, Colegiul penal lărgit le consideră ca fiind nefondate, or nu au fost invocate în termenul prevăzut de lege nulitatea actelor și acțiunilor procedurale, presupuse a fi viciate juridic. Deci, la terminarea urmăririi penale, se consideră pierdut dreptul de contestare a acestora ulterior, în legătură cu ce argumentele invocate se resping.

În lumina celor expuse, Colegiul penal lărgit opinează că, din moment ce atât inculpatul, cât și avocatul lui, considerându-se afectați într-un drept prevăzut de lege, la finisarea urmăririi penale și luarea de cunoștință cu materialele cauzei nu au avut nici o obiecție, prezumându-se că au acceptat situația dată, această chestiune nici nu poate fi ridicată și se resping în latura dată argumentele.

Prin urmare, nu poate fi reținut argumentul apelantului precum că probele ar fi compromise și că probele acumulate ar fi afectate, deoarece toate acestea au fost cercetate și verificate în ședințele judiciare a instanței de apel, fiind stabilită legalitatea lor.

Astfel, Colegiul penal lărgit consideră neîntemeiat recursul ordinar declarat de avocatul inculpatului, acesta urmând a fi respins.

9.2. Cu referire la recursul ordinar declarat de procuror.

Potrivit art.427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, o hotărâre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței sau au fost aplicate pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal lărgit consideră că, la individualizarea modului de executare a pedepsei, instanța de apel greșit și-a motivat soluția privind aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art.90 Cod penal.

Discordanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

În acest context, instanța de recurs amintește că, potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Luând ca bază aceste prevederi ale legii penale și soluționând chestiunea cu privire la vinovăția inculpaților, de jure și de facto, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a-l supune pe inculpat răspunderii penale și decide asupra cuantumului pedepsei care urmează a se stabili.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială.

Aplicarea unei pedepse inechitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de Convenția Europeană.

Colegiul penal remarcă la acest capitol că, principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art.art.62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit de împrejurările în care fapta a fost săvârșită, de urmările produse sau care urmau a se produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii.

După individualizarea pedepsei, stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii pedepsei închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul modului de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii *dacă pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie executată real*

ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, ar fi posibil de a formula concluzia că - scopul pedepsei poate fi atins și *prin aplicarea suspendării* condiționate a executării, pe o perioadă de probațiune stabilită de instanța de judecată.

Pe cale de consecință, raportat la considerentele expuse supra, Colegiul penal lărgit remarcă faptul că, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea săvârșită de el este un incident în viața acestuia.

Prin urmare, în sensul legii, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să dea o motivare suplimentară - anume din care considerente s-a concluzionat că nu este rațional ca inculpatul să execute real termenul pedepsei stabilite și că scopul pedepsei, în cazul dat, ar fi posibil de atins și prin aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei.

Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

La caz, din actele dosarului se constată că, inculpatul Moraru Ion a săvârșit o infracțiune ce prezintă un pericol social sporit, manifestat în mod special prin discreditarea și compromiterea activității autorităților statului, a puterii, dar și a serviciilor publice.

Mai mult, persoanele care comit infracțiuni de corupție au calitatea de subiect special și sunt persoane supuse unei responsabilități specifice în raport cu alți infractori.

În speță, reieșind din soluția adoptată se constată că, la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului, instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art.61, 75 Cod penal, nu a ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, per ansamblu, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Instanța de recurs apreciază că, modalitatea de executare a pedepsei aleasă de către instanța de apel, este în dezacord cu principiul proporționalității, având în vedere fapta comisă și urmările produse.

La fel, Colegiul penal lărgit accentuează că, raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului, ceea ce în cauza deferită judecării nu se constată.

Stabilirea duratei ori a quantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de săvârșire a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Din textul deciziei instanței de apel rezultă că, dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate inculpatului, este absolut discreționar și generic motivată doar printr-o mențiune formală - că Moraru Ion se poate corija și fără izolarea reală de

societate, fapt ce dovedește că această concluzie este una eronată, ce nu poate fi menținută.

Instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursului declarat de procuror și constată că, concluzia de posibilitatea corectării inculpatului prin aplicarea prevederilor art.90 Cod penal cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, a fost greșită și nicidecum nu este întemeiată.

Mai mult, instanța de recurs reiterează faptul că, *nerecunoașterea vinei* de către inculpatul Moraru Ion este un drept procesual al acestuia și o metodă legală de apărare, care nicidecum nu poate fi interpretat ca o circumstanță agravantă, sau să fie luat în calcul acest fapt într-un oarecare alt mod - la individualizarea pedepsei față de vinovat.

Totuși, este necesar de reținut și acel moment că, pentru a ajunge la concluzia că - *nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa real stabilită*, Colegiul penal al Curții de Apel urma să-și argumenteze această concluzie, inclusiv și prin faptul dacă inculpatul ar fi apt să conștientizeze ilegalitatea celor comise și pe viitor nu va mai fi predispus să comită alte acțiuni infracționale.

Totodată, solicitarea procurorului de a-i stabili inculpatului Moraru Ion un quantum mai mare a termenului de închisoare, nu este suficient de argumentată și justificată, mai ales ținându-se cont și de vârsta acestuia.

În rând cu cele expuse, Colegiul penal lărgit menționează că, excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, în raport cu soluția prevăzută la art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, nu poate fi considerată o agravare a situației celui vinovat.

Or, ca agravare a situației condamnatului se înțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt alineat nou, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea quantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuă, situații care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii, care afectează dreptul inculpatului la apărare.

În final, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel - în partea stabilirii modului de executare a pedepsei, cu rejudecarea cauzei penale în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal.

10. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

d e c i d e :

Respinge ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de avocatul Guzun Gheorghe în numele inculpatului.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Moraru Ion XXXXX*, în partea modului de executare a pedepsei, cu rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care se exclude aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Moraru Ion XXXXX se consideră condamnat în baza art.326 alin.(3) lit. a) Cod penal, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul de executare a pedepsei stabilit lui *Moraru Ion XXXXX* se calculează

din momentul reținerii acestuia, cu includerea în termenul pedepsei perioada aflării acestuia în arest la domiciliu din 24 martie 2015 până la data de 18 mai 2015.

În rest, celelalte dispoziții ale hotărârii contestate, se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 02 februarie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Boico Victor

Plămădeală Ghenadie